

Preču eksporta izaugsme vēl augsta, bet pakāpeniski bremsējas

Publicēts: 12.12.2022.

[ārējā tirdzniecība](#)

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Pamatojoties uz jaunākajiem Centrālās statistikas pārvaldes datiem par Latvijas preču ārējo tirdzniecību šā gada oktobrī, jāsecina, ka preču eksporta izaugsme bremsējas. Lai arī salīdzinājumā ar pērnā gada oktobri preču eksporta vērtība faktiskajās cenās palielinājās par 15,7%, kas kopumā ir augsts kāpums, tomēr tas ir divas reizes mazāks nekā iepriekšējos mēnešos. Kopumā 2022. gada 10 mēnešos preču eksporta vērtība palielinājās par 30,7% salīdzinājumā ar attiecīgo periodu iepriekšējā gadā, ko veicināja visu, izņemot metāla, eksporta preču grupu izaugsme. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos divciparu eksporta izaugsme gada griezumā saglabāsies, bet tāds pieauguma temps, kāds bija vērojams šā gada pirmajā pusē, kad eksporta izaugsme sasniedza 30% vairs nebūs sasniegts.

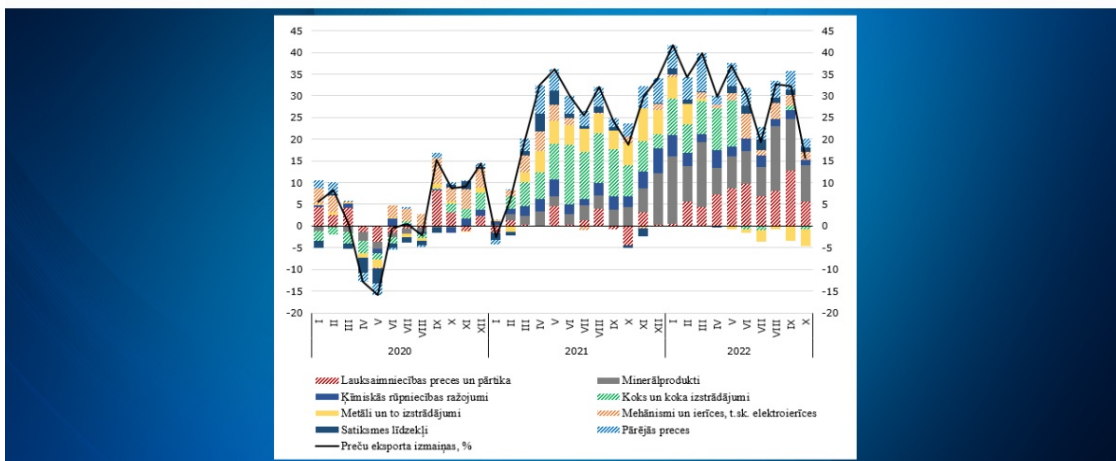
Analizējot preču eksporta dinamiku reālā izteiksmē jeb izslēdzot cenu ietekmi, veidojas jau negatīvāka eksporta aina, jo cenu faktoram šogad ir būtiska loma preču eksporta kāpumā. Dati par oktobri vēl nav pieejami, bet septembra dati liecina, ka eksporta vienības vērtības indekss gada laikā ir palielinājies par 17,9%. Attiecinot septembrī fiksēto eksporta cenu kāpumu uz oktobra preču eksporta datiem, reālā izteiksmē preču eksporta vērtība samazinās par 2,2%. Visticamāk, ka eksporta cenu indeksa pieaugums šā gada oktobrī būs mazāks nekā septembrī, līdz ar to preču eksporta pieaugums reālā izteiksmē varētu būt tuvu nullei vai ar nelielu pieaugumu. Tomēr preču eksporta sniegums šā gada oktobrī ir visvājākais šogad.

Turpmāk ārējo pieprasījumu varētu negatīvi ietekmēt bažas par recesiju ASV un Eiropas Savienībā (ES). Papildus tam Krievijas militārais iebrukums Ukrainā un no tā izrietošās ekonomiskās sekas – augstās gāzes cenas, sarautās piegāžu ķēdes, kā arī atsevišķu izejvielu deficīts – vēl nav pilnā apmērā atspoguļojušās nedz ES, nedz Latvijas preču ārējās tirdzniecības datus jeb vēl nav negatīvi ietekmējis eksporta attīstību. Uz to, ka ārējais pieprasījums bremsēsies, norāda arī starptautisko institūciju atjaunotās ekonomiskās prognozes. Ja šā gada janvārī Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) prognozēja, ka pasaules ekonomika 2022. gadā varētu palielināties par 4,4%, tad, pasliktinoties ģeopolitiskajai situācijai, šā gada oktobrī aktualizējot ekonomiskās prognozes, SVF samazināja globālās ekonomikas izaugsmes prognozi 2022. gadam līdz 3,2%. Savukārt attiecībā uz 2023. gadu pasaules IKP pieaugums ir pārskatīts no 3,8% šā gada janvārī uz 2,7% šā gada oktobrī.

Preču eksporta vērtības pieaugums šā gada oktobrī bija fiksēts visām preču grupām, izņemot metālu un to izstrādājumu grupai, kā arī koksnes un koka izstrādājumu preču grupai. Var atzīmēt divas preču grupas, kas nodrošināja lielāko devumu eksporta izaugsmē. Pirmā grupa ir lauksaimniecības un pārtikas preču eksports, to eksporta vērtībai pieaugot par 31% jeb par 88 miljoniem eiro salīdzinājumā ar pērnā gada oktobri. Pieaugumu šajā preču eksporta grupā nodrošināja virkne lauksaimniecības un pārtikas preču, piemēram, piena produkti, dārzeņi, graudaugi, kā arī alkoholisko dzērienu eksporta kāpums.

Savukārt, otrā preču grupa ar nozīmīgu devumu eksporta kāpumā ir minerālprodukti. Būtiski palielinoties elektroenerģijas eksportam, kā arī naftas pārstrādes produktu un dabasgāzes reeksportam, minerālproduktu eksports pieauga vairāk nekā divas reizes jeb par 131 miljonu eiro. Eksporta vērtības izmaiņas citās preču grupās ir atspoguļotas grafikā.

Latvijas preču eksporta kopējais gada pieaugums (%) un preču grupu devums kopējā pieaugumā (pp)

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/precu-eksporta-izaugsmes-vel-augsta-bet-pakapeniski-bremzejas>